

videnskabelig Højskole tillige er en Eksamenanstalt, at Eksamenenshensynet er et overordentlig væsentligt Hensyn, og at dette i alt Fald inden for enkelte Fag fuldt ud kan tage den ansatte Lærers Kraft og Arbejde, saa at, naar han skal fyldestgøre den Fordring, Staten stiller til ham, at forberede de unge Studenter til deres Embedseksamen, vil det være vanskeligt for ham at følge helt med i de Specialiteter, der kunne dukke op som ny inden for det Fag; hvormed han beskæftiger sig. Hvis disse nu ikke skulle helt forsømmes, er der ikke anden Vej at gaa end at betro deres Varetagelse til Privatdocenterne, og det er den Vej, man, saa vidt jeg ved, gaar hele Verden over. Men det kan jo godt hælde, at Privatdocenterne ikke altid ere i Stand til at gøre deres Arbejde gratis, og saa komme vi til Spørgsmaalet om de ekstraordinære Ansættelser. Ærede Medlemmer ville i et Par Artikler for nylig af Professor Carl Salomonsen, i hvilke han omtaler Muligheden af at oprette et medicinsk Fakultet i Aarhus, have set, at han ogsaa der maa ty til Privatdocenternes Hjælp. Han omtaler, hvilke Kræfter der burde ansættes ved en saadan Afdeling af det medicinske Fakultet i Aarhus, men for at faa Arbejdet gjort, mener han, er man nødt til at tage med i Betragtning, at man har Kræfter derovre, som ere i Stand til at udføre det Arbejde, som Privatdocenterne udføre ved Universiteterne hele Verden over.

Dette Forhold vil ikke lade sig ændre, det kan ikke blive anderledes, og Faren ligger egentlig heller ikke der, men paa et ganske andet Punkt. Faren ligger i Avancementforholdet, det er dette Forhold, som bevirker, at Universitetsundervisningen undertiden kan se ud, som om den er ved at komme ind i et forkert Spor, idet man nemlig, naar en Mand har faaet Honorar til at holde Forelæsninger og altsaa har faaet en ekstraordinær Ansættelse, eller hvad man vil kalde det, meget vanskelig gaar til at hæve dette Honorar igen. Det bliver fastere og fastere, og til Slutning glider han fra de ekstraordinære Forhold over i ordinære til meget stor Skade for de Videnskabsmænd, der ikke have villet gaa den ekstraordinære Ansættelses Vej. Der have vi Faren ved Universitetet. Faren er den, at de Videnskabsmænd, der ikke ville lade sig lidt efter lidt glide eller snige ind i ordinære Ansættelser, blive fordelte derved, at de ekstraordinære Docenter i Kraft af deres Anciennitet rykke op. Dette Avancementsspørgsmaal er

ganske sikkert af langt mere indgribende Betydning end Begrænsningen af de ekstraordinære Ansættelser, thi det maa erindres, at de ekstraordinære Forelæsninger, der holdes, betalte eller ubetalte, tilføre de studerende en meget betydelig Forøgelse af deres Kundskabsmasse og en ikke ubetydelig Udvidelse af deres Horisont. Hvor megen Pris man nu ellers paa andre Omraader kan sætte paa Avancement ved Anciennitet — og det lader til, at Folketinget i mange Henseender sætter Pris derpaa — høre saadanne Avancementsforhold absolut ikke hjemme inden for Videnskaben. Man vil heller ikke opnaa det, som den ærede Ordfører synes at tilsigte, ved at begrænse de ekstraordinære Honorarer til Forelæsninger. Det forekommer i alt Fald mig, at den ærede Ordfører troede, at en saadan Begrænsning vilde føre til en forøget Aktivitet fra de ordinære Professorers Side. Det tror jeg paa ingen Maade, men jeg tror, at en saadan Begrænsning vil føre til en Begrænsning af de studerendes Horisont, idet ny Omraader af Videnskaben, som ikke kunne medtages af de ordinært ansatte, ville vedblive at være en lukket Bog for de studerende i det Øjeblik; man vil begrænse Ansættelserne af de ekstraordinære Docenter. Man maa nemlig erindre, at det forholder sig ikke med Universitetsundervisning som med Skoleundervisningen. I enhver Skole findes der en bestemt afgrænset Kreds af Fag, og naar der er Lærere til at undervise i denne bestemt afgrænsede Kreds af Fag, saa er alt i Orden i Skolen; men saaledes ere Forholdene ikke og kunne de ingen Sinde blive ved Universitetet. Jeg tror ogsaa, at en videregaaende Realisation af den ærede Ordførers Tanker blot vilde føre til en Slags Maskerade; føre til, at man paa Finanslovens Konto, Understøttelser for Kunstnere og Videnskabsmænd, vilde faa et betydeligt Antal flere opførte, end der er i Øjeblikket. Jeg er, som sagt, enig med den ærede Ordfører og Udvalget i, at Spørgsmaalet er værd at have sin Opmærksomhed henvendt paa, men jeg tror unægtelig, at Faren ikke ligger i, at man faar for mange ekstraordinære Ansættelser, men at den ligger i, at Avancement sker i Kraft af Anciennitet, hvorved de ekstraordinært ansatte glide ind i de ordinære Professorater til Skade for dem, der have søgt at fremme deres videnskabelige Uddannelse ad anden Vej end gennem en ekstraordinær Ansættelse.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Jeg